

Ontwikkelingen rond het Centraal Station

‘Van groene oase naar restruimte’

Waarom blijven doordrukken op een peperdure overkluizing van de A12 als die er niet komt? Reden voor de **Vrienden van Den Haag** om de gemeente op te roepen tot realiteitszin.

Op 8 november presenteerde de gemeente met de ‘Ontwikkelvisie Omgeving Centraal Station’ haar plannen voor de inrichting en de beeldkwaliteit van dit gebied, na tal van ideeën bij direct belanghebbenden te hebben opgehaald.

Het gebied krijgt een spilfunctie in de stad. Tot 2040 worden hier 20.500 woningen toegevoegd, alsmede vele nieuwe kantoren. Het plan is volledig uitgewerkt en verdient alleen al om die reden een compliment. De aard van de bebouwing, het verkeer, het groen en de openbare ruimte, alles komt aan bod. Het wordt een belangrijke kwaliteitsslag, met meer functiemenging, meer verbinding met de stad en meer voorzieningen. En dit alles in een aantrekkelijker verblijfsgebied, weerbaar tegen piekbuien en hittestress, en met een betere aansluiting op de groene kwaliteiten in de directe omgeving.

Als de gemeenteraad akkoord is, wil de gemeente het volgens dit plan zo gaan doen. Daarna zal specifiek het beeldkwaliteitsplan ter inzage worden gelegd voor inspraak. In 2024 volgen dan nog aparte bijeenkomsten over de buitenruimte.

Het plan is integraal: alles hangt met alles samen. Dat is mooi maar maakt het ook kwetsbaar. De uiteindelijke kwaliteit valt of staat met het waarmaken van alle onderdelen, zowel de makkelijke als de moeilijke of duurdere. Van belang is dat het geheel zal kunnen worden uitgevoerd en er onderweg geen gaten in vallen. Dat vraagt om realiteitszin en regie. Het moet twintig jaar overeind blijven, terwijl er ondertussen veel kan veranderen. Zo zal de gebruiksdruk sterk toenemen en de vraag is hoeveel het gebied aankan. Het wordt immers ook een groot woongebied. De buitenruimte doet er dus toe.

Eerste breuk

En nu zien we dat er al een eerste schakel uitvalt, het Maria Stuartplein. Het is gelegen tussen de twee nieuwe woontorens en de Koninklijke Bibliotheek. Het definitief ontwerp dateert van mei 2022, en is onderdeel van de nu voorliggende ontwikkelvisie. Het behelst een groene oase bovenop de ondergrondse parkeergarages van de twee torens en een stuk overkluizing van de A12. Een bijzondere knoop die Beatrixkwartier, Bezuidenhout en binnenstad met elkaar verbindt. Het zou een eigen signatuur krijgen met afwijkende bestrating en bijzondere verlichting. Een ambitieus plein dus, en een duur plein omdat het moet zijn aangepast aan de draagkracht van het dak waar het op staat. Echter, zonder dekking van de hoge extra kosten bleek dat niet haalbaar. Niettemin staat het nog in het plan alsof er niets aan de hand is. Het is alleen ‘vertraagd’, maar lang er mee wachten is geen optie. De inrichting van de woonomgeving rond de torens kan geen uitstel velen.

Dus is het ontwerp voorlopig verkleind, waardoor er onvoldoende ruimte overblijft voor een noemenswaardige groenvoorziening. Tot teleurstelling van de bewoners van de torenflats die hier wel op gerekend hadden. Een eerste breuk met het integrale plan. Het plein is nu een restruimte, een verkeersplein, voor het bereiken van de kantoren en woningen. Dit roept de vraag op wie er gebruik van gaat maken. Wonen er kinderen en komen die er ook? Nodigt het uit tot enig maatschappelijk gebruik? Het is een lastige locatie, noordwestelijk georiënteerd, windgevoelig door de torens die het plein overschaduwden. Op een paar groenperken na is het verhard en met de ondergelegen parkeergarage zal beplanting met diepwortelende bomen onmogelijk zijn. En uiteraard is er hinder van de open Utrechtse baan.

Compensaties

De gemeente wil niettemin de oorspronkelijke belofte nakomen en gaat er van uit dat dit een tijdelijke situatie is. Maar waarom blijven doordrukken op een peperdure overkluizing van de A12

als die er niet komt? Reden voor de Vrienden van Den Haag om op te roepen tot realiteitszin, dit kwaliteitsverlies in alle eerlijkheid te accepteren en twee suggesties te doen voor compensatie.

Willen de bewoners dit sterk gereduceerde plein toch als hun plein kunnen omarmen, dan zullen zij betrokken moeten worden bij de inrichting en het beheer. Dan kan het misschien nog wat worden. Kunst kan hierbij een middel zijn, maar vooral ook inspraak over een duurzame en hoogwaardige inrichting met extra condities voor informeel verblijf. Een open deur eigenlijk.

'Kunst en inspraak kunnen helpen'

Een ander idee is extra buitenruimte in dit gebied aan te brengen. Men zou nog eens kunnen kijken naar het Prins Bernardviaduct. De helft daarvan zou gesloopt worden, maar kan dat ook worden hergebruikt? Het lijkt mogelijk. Met aansluiting op de "Groene Kamer" die ingetekend staat ter hoogte van het busplatform. In Parijs en Rotterdam zijn inspirerende voorbeelden te vinden van overbodig geraakte overbruggingen die opnieuw zijn ingevuld met groene routes en recreatieve voorzieningen. Dat zou voor dit drukke centrumgebied misschien nog helemaal niet zo slecht zijn.

Elsbeth van Hijckama Vlieg

Kees Overmeer

Vereniging Vrienden van Den Haag

